

Vlaams onderzoeksinstituut ontwikkelt een betaalbare loopmat die kreupelheid opspoot aan de hand van stappatroon koe

Meer samenwerking voor betere klauwen

De afgelopen jaren zijn er verschillende initiatieven gestart om de klauwgezondheid in Nederland te verbeteren. Hoe staan deze projecten ervoor? Nog meer samenwerking tussen dierenarts, klauwverzorgers en veevoedadviseur lijkt een belangrijke sleutel tot het succesvol aanpakken van klauwgezondheid.

tekst **Jorieke van Cappellen**

Door de gehele zuivelsector heen is het verbeteren van de klauwgezondheid van melkvee de afgelopen jaren op de kaart gezet. Zo namen onder meer Cono Kaasmakers en FrieslandCampina het verbeteren van de klauwgezondheid specifiek op in hun duurzaamheidsprogramma's en organiseerden ze workshops voor leden-melkveehouders.

'Klauwgezondheid, uiergezondheid en vruchtbaarheid zijn van oudsher al de belangrijkste oorzaken voor afvoer en vervanging', aldus Toon van Hoof, bestuurslid van het Productschap Zuivel en portefeuillehouder diergezondheid bij de vakgroep rundveehouderij van ZLTO. Naast deze functies is Van Hoof projectvoorzitter van het twee jaar geleden opgezette project Grip op Klauwen. Het project

is een initiatief van LTO Noord, ZLTO en LLTB en gefinancierd door het Productschap Zuivel, het ministerie van EL&I, CRV en ZLTO.

'In het keteninitiatief Duurzame Zuivelketen hebben we de intentie om de levensduur van koeien te verhogen', legt Van Hoof uit. 'Het is belangrijk om melk te kunnen produceren van een veestapel die goed gezond is. Niet alleen voor veehouders en de sector zelf, maar het dient ook een maatschappelijk belang in het kader van een geborgd dierwelzijn.'

Klauwscore per bedrijf

Doel van het project Grip op Klauwen is het bundelen van kennis en ervaringen van dierenartsen, klauwverzorgers, veevoedingsadviseurs en fokkerijdeskundigen om veehouders meer handvatten te geven voor een betere klauwgezondheid.

Een belangrijk onderdeel van Grip op Klauwen vormt het registratieprogramma Digiklauw, dat al in 2010 eerder door veeverbeteringsorganisatie CRV en de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) werd ontwikkeld.

'Klauwproblemen kosten een veehouder 53 euro per koe per jaar, aan behandeling, maar ook aan minder melk en een verminderde vruchtbaarheid. Toch heeft een veehouder daar niet altijd inzicht in', aldus Jet de Hoog, productmanager Digiklauw bij CRV. In het project Digiklauw wordt samengewerkt met de Agrarische Bedrijfsverzorging (AB) en de Vereniging voor Rundveepedicure (VvRP). Klauwverzorgers kunnen op een melkveebedrijf met een pda per koe de klauwaandoeningen invullen en daarnaast ook de ernst van de aandoening aangeven.

'Aan de hand van de resultaten wordt een klauwscore gevormd en stelt de GD een aantal adviezen op voor de melkveehouder, waarmee hij praktisch aan de slag kan om de klauwgezondheid te verbeteren.' De gegevens uit Digiklauw worden daarnaast ook gebruikt om de fokwaarde klauwgezondheid van stieren te berekenen.

Specifieke adviezen

Inmiddels maken 1200 veehouders gebruik van Digiklauw op hun bedrijf. 'Graag zien we dat het aantal deelnemers

Martien van Bostelen: 'Standaard registreren ultieme uitdaging'

Als het aan voorzitter van de Vereniging voor Rundveepedicure (VvRP) Martien van Bostelen ligt, zullen praktiserende klauwverzorgers een belangrijke rol gaan spelen in het verbeteren van de klauwgezondheid. 'Nederlandse klauwverzorgers hebben zeer veel kennis en vaardigheden in huis.' De VvRP is zeer nauw betrokken bij het project Grip op Klauwen en vanuit die positie zal de rol van de klauwverzorgers wel verande-

ren. 'We werken eraan om klauwverzorgers zo veel mogelijk aan te moedigen om klauwaandoeningen standaard te gaan registreren via Digiklauw. Dat is niet gemakkelijk, vanuit het verleden zijn we het registreren niet gewend', aldus Van Bostelen. 'Maar door te registreren kunnen wij, in onze rol als uitvoerders van het pedicuren, juist een wezenlijk grote bijdrage leveren in de integrale aanpak van de klauwgezondheid op een bedrijf.' Die klauwgezondheid vindt Van Bostelen

zeker niet slecht, maar kan nog echt beter. Niet in de laatste plaats om dierenwelzijnsorganisaties die scherp meekijken met de sector. 'De bedrijven worden bovendien groter en qua huisvesting weliswaar steeds idealer, maar de melkveehouder heeft nog steeds maar 24 uur in een dag, dus minder tijd per koe. Bovendien stijgt de levensduur van koeien naar ons idee nog niet voldoende. De gezondheid van de klauwen speelt in het verlengen van de levensduur een grote rol.'

Detectie klauwproblemen standaard in bedrijfsmanagement

Het Instituut voor Landbouw- en Visserij Onderzoek (ILVO) in Vlaanderen richt zich op de ontwikkeling van een betaalbare loopmat voor koeien waarmee de detectie van klauwproblemen standaard in het bedrijfsmanagement kan worden opgenomen. 'De loopmat meet de exacte locatie, timing en drukverdeling van de klauwen', vertelt projectmanager Annelies van Nuffel. Het eerste prototype dateert al van 2006, waarna meer praktijkonderzoek volgde. Het ILVO werkt hierin

samen met de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit van Gent en de Universiteit van Leuven.

De mat, met de naam Gaitwise, is zo gevoelig dat lichte kreupelheden al gevonden kunnen worden. 'Eén op de drie koeien wordt door een veehouder zelf niet kreupel gezien, maar de mat detecteert ze al wel. De loopmat kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het zeer vroegtijdig detecteren en behandelen van kreupelheid.'

Voor enkele kreupelheden bespeurden de onderzoekers al een typisch stappenpatroon. Over vier jaar wil het ILVO een goede kosten-batenanalyse hebben van de mat. 'Het zou mooi zijn als we dan een betaalbare mat hebben met software die abnormale afwijkingen in het typische loopgedrag van een individuele koe kan herkennen en de melkveehouder kan attenderen om de klauwen van de koe te checken. Het zou voor veehouders een perfecte managementtool zijn.'

nog meer wordt, zodat dit cijfer een representatiever beeld geeft', laat De Hoog weten.

In 2014 gaat een nieuwe campagne van start om melkveehouders opnieuw op het belang van een goede klauwgezondheid te attenderen. Melkveehouders geven aan dat het in de praktijk brengen van de gegeven adviezen soms nog een obstakel vormt. 'We merken dat veehouders behoefte hebben aan adviezen die nog specifiek op hun eigen situatie slaan', vertelt De Hoog.

Ook rundveedierenarts Menno Holzhauser, vanuit de GD betrokken bij het project Digiklauw en Grip op Klauwen, onderschrijft dit. 'Voor Digiklauw willen we de advisering nog specifiek maken door per klauwaandoening tien adviezen op te stellen die een veehouder per direct op zijn bedrijf kan doorvoeren.'

Grotere rol voor erfbetreders

De integrale aanpak tussen deskundigen en erfbetreders kan nog beter, vindt Holzhauser. 'Klauwaandoeningen zijn vaak multifactorieel. Oorzaken liggen in voeding, hygiëne, huisvesting en goed bekappen. De veehouder ziet in de klauwverzorger zijn eerste aanspreekpunt voor klauwproblemen, maar hij kan niet adviseren over de juiste voeding. De veevoeradviseur kan dat wel. Of wat ook gebeurt: elke deskundige geeft een andere oplossing, met als gevolg dat er vaak helemaal niets gebeurt.'

In december 2013 eindigt het project Grip op Klauwen met de bekendmaking van de behaalde resultaten. Toon van Hoof: 'Welk vervolg het project zal krijgen, wordt aan de hand van de behaalde resultaten bepaald. Vast staat dat een goed samenspel tussen erfbetreders de belangrijkste sleutel is om te komen tot een succesvolle aanpak van klauwgezondheid. Hier zullen we ons dan ook op blijven richten.' |

De klauwgezondheid speelt een grote rol in het verlengen van de levensduur van koeien